ליקוטי הלכות — הלכות תלמוד תורה

מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְלַמֵּד תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב בְּשָׂכָר מֻתָּר וְכוּ', אֲבָל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אָסוּר לְלַמֵּד בְּשָׂכָר וְכוּ':

כִּי אִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ נֵרוֹ יָאִיר בַּמַּאֲמָר "תְּהִלָּה לְדָוִד" (בְּסִימָן יב) שֶׁמִּי שֶׁהוּא צַדִּיק וְלוֹמֵד תּוֹרָתוֹ לִשְׁמָהּ וְתוֹרָתוֹ זַכָּה מְאֹד, אַף-עַל-פִּי-כֵן בְּהֶכְרֵחַ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בְּתוֹרָתוֹ אֵיזֶה בְּחִינָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהַמְשִׁיךְ שֶׁפַע לָעוֹלָם בִּבְחִינַת בִּשְׁמֹאלָהּ עֹשֶׂר וְכָבוֹד, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. כִּי מֵחָמָשׁ אֵינוֹ נִקְרָא לַמְדָן, רַק מִי שֶׁלּוֹמֵד גְּמָרָא וּפוֹסְקִים, עַיֵּן שָׁם:

כִּי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה הוּא בְּחִינַת יוֹם וָלַיְלָה, כַּמּוּבָא שֶׁמִּשֶּׁה רַבֵּנוּ כְּשֶׁהָיָה בָּרָקִיעַ הָיָה לוֹמֵד תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב בַּיּוֹם וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה בַּלַּיְלָה. וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵדַע בֵּין יוֹם לְלַיְלָה, כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא רַבֵּנוּ נֵרוֹ יָאִיר (בְּסִימָן ג). וְזֶה בְּחִינַת יָמִין וּשְׂמֹאל, שֶׁהֵם בְּחִינַת יוֹם וָלַיְלָה. נִמְצָא, שֶׁתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב הִוא בְּחִינַת יוֹם בְּחִינַת יָמִין. וְיָמִין הִיא בְּחִינַת לִשְׁמָהּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ לַמַּיְמִינִים בָּהּ שֶׁעוֹסְקִים לִשְׁמָהּ וְכוּ'. אֲבָל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה הִוא בְּחִינַת לַיְלָה, בְּחִינַת שְׂמֹאל כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן שָׁם מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר הַשֶּׁלֹּא לִשְׁמָהּ שֶׁהוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת שְׂמֹאל. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, בִּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ שֶׁנִּקְרָא בִּשְׂמֹאלָהּ. וְעַל-כֵּן אָסוּר לְלַמֵּד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה בְּשָׂכָר, כִּי כְּשֶׁמְּלַמֵּד לְקַטְנִים הוּא בִּבְחִינַת שֶׁנָּה שֶׁהִוא מֹחִין דְּקַטְנוּת, דְּהַיְנוּ שֶׁצָּרִיךְ לְהוֹרִיד שִׂכְלוֹ וּלְהַלְבִּישׁ אוֹתוֹ כְּפִי מֹחַ הַקָּטָן. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְחַדֵּשׁ וְנִזְדַּכֵּךְ מֹחוֹ, כִּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת שֶׁנָּה נִתְחַדֵּשׁ הַמֹּחַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ שָׁם בַּמַּאֲמָר "אַשְׁרֵי הָעָם" (בְּסִימָן לה). וְזֶה שֶׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, כַּד תַּמְחֵי לְיַנּוּקָא עַל חַדּוּשׁ הַמֹּחִין עַל-יְדֵי בְּחִינַת שֶׁנָּה, עַיֵּן שָׁם. כִּי גַּם הַלִּמּוּד שֶׁל הַמְלַמֵּד עִם הַקָּטָן הוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת שֶׁנָּה שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְחַדֵּשׁ הַמֹּחַ כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן אָסוּר לְלַמֵּד בְּשָׂכָר כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְגַּבֵּר בְּחִינַת שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּהְיֶה לִמּוּדוֹ בִּשְׁבִיל מָעוֹת וַאֲזַי יִהְיֶה נַעֲשֶׂה חַס וְשָׁלוֹם, הַהֵפֶךְ מַמָּשׁ מִבְּחִינָה חִדּוּשׁ הַמֹּחִין, כִּי יִהְיֶה נַעֲשֶׂה חַס וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת סוֹסְפִיתָא דְּדַהֲבָא שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲכִירוּת הַמֹּחִין. וְעַל-כֵּן אָסוּר לְלַמֵּד בְּשָׂכָר כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְחַדֵּשׁ מֹחוֹ עַל-יְדֵי הַלִּמּוּד עִם הַקָּטָן שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁנָּה. וְעִקַּר הַחִדּוּשׁ הַמֹּחַ הוּא לְבָרְרוֹ מִבְּחִינַת סוֹסְפִיתָא דְּדַהֲבָא שֶׁהוּא הַפְּסֹלֶת, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. וְעִקַּר הָאִסּוּר הוּא בְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שֶׁהִוא בְּחִינַת שְׂמֹאל, בְּחִינַת לַיְלָה שֶׁשָּׁם מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר בְּחִינַת הַשֶּׁלֹּא לִשְׁמָהּ כַּנַּ"ל, אֲבָל תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, שֶׁהִוא בְּחִינַת יוֹם, בְּחִינַת יָמִין, בְּחִינַת לִשְׁמָהּ, אֵין שָׁם פַּחַד כָּל כָּךְ מִבְּחִינַת שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, כִּי בְּהַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב אֵין מִתְגַּבֵּר כָּל כָּךְ הַשֶּׁלֹּא לִשְׁמָהּ כַּנַּ"ל, עַל-כֵּן מֻתָּר לְלַמְּדָהּ בְּשָׂכָר בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ, כִּי בְּחִינַת הַשֶּׁלֹּא לִשְׁמָהּ אֵין מִתְגַּבֵּר כָּל כָּךְ שָׁם. וַאֲזַי, אַדְרַבָּא, רָאוּי לְלַמֵּד בְּשָׂכָר, כִּי אַף אִם מֵחֲמַת זֶה יָבֹא אֵיזֶה פְּגִיָּה דַּקָּה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ הִוא נֶחְשֶׁבֶת לְמַעְלָה, מֵאַחַר שֶׁכָּל עִקַּר לִמּוּד תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב הוּא בְּחִינַת לִשְׁמָהּ כַּנַּ"ל. אֲזַי צְרִיכִין שָׁם דַּיְקָא אֵיזֶה תְּנוּעָה קַלָּה וְדַקָּה שֶׁל שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ שֶׁפַע בְּחִינַת בִּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד. וְעַל-כֵּן מֻתָּר לְלַמְּדָהּ בְּשָׂכָר, כִּי בְּוַדַּאי לֹא יִתְגַּבֵּר שָׁם הַרְבֵּה הַשֶּׁלֹּא לִשְׁמָהּ כַּנַּ"ל, כִּי הוּא בְּחִינַת יוֹם, בְּחִינַת יָמִין שֶׁאֵין שָׁם פַּחַד כָּל כָּךְ מֵהַחִיצוֹנִים כַּנַּ"ל. וְאִם אַף-עַל-פִּי-כֵן יָבֹא אֵיזֶה פְּגִיָּה קַלָּה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ בְּלִמּוּדוֹ, אַדְרַבָּא, הִוא טוֹבָה וּמַעֲלָה. מֵאַחַר שֶׁהוּא רָחוֹק מִשֶּׁלֹּא לִשְׁמָהּ וְכָל הַלִּמּוּד הוּא לִשְׁמָהּ צְרִיכִין בְּהֶכְרֵחַ אֵיזֶה בְּחִינָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ שֶׁפַע בְּחִינַת בִּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכוּ' כַּנַּ"ל:

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל שֶׁעַל תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב מְקַבְּלִין שָׂכָר בִּשְׁבִיל פְּסוּק טָעֲמִים, כִּי יָדוּעַ שֶׁבְּחִינַת הַטָּעֲמִים הִיא בְּחִינָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁבְּכָל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁל טָעֲמִים נְקֻדּוֹת תָּגִים אוֹתִיּוֹת. וְעַל-כֵּן דַּיְקָא בִּשְׁבִיל פְּסוּק טָעֲמִים מֻתָּר לְקַבֵּל שָׂכָר, כִּי אֵין שָׁם פַּחַד הַחִיצוֹנִים שֶׁלֹּא יִתְגַּבֵּר הַשֶּׁלֹּא לִשְׁמָהּ, כִּי שָׁם הוּא בְּחִינַת כֻּלּוֹ טוֹב, בְּחִינַת טוֹעֲמֶיהָ חַיִּים זָכוּ שֶׁהַטָּעָמִים הֵם בְּחִינַת חַיִּים וַאֲרִיכוּת יָמִים שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת (תְּהִלִּים לד) טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב ה'. כִּי הַטָּעָמִים הֵם בְּחִינַת כֻּלּוֹ טוֹב כַּנַּ"ל:

מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְלַמֵּד תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב בְּשָׂכָר מֻתָּר לְקַבֵּל שָׂכָר, אֲבָל עַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אָסוּר לְקַבֵּל שָׂכָר:

עַל-פִּי הַמַּאֲמָר "כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם" (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ז) הַנַּ"ל (בְּהִלְכוֹת מְלַמְּדִים הֲלָכָה ב) עִנְיָן בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשָּׂגַת דָּרֵי מַעְלָה וְהַשָּׂגַת דָּרֵי מַטָּה, בְּחִינַת אַיֵּה מָקוֹם כְּבוֹדוֹ שֶׁהוּא הַשָּׂגַת דָּרֵי מַעְלָה וּבְחִינַת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ שֶׁהוּא הַשָּׂגַת דָּרֵי מַטָּה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת אַסְפַּקְלַרְיָא הַמְאִירָה וְאַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם:

וְהִנֵּה עִנְיַן שְׁתֵּי הַשָּׂגוֹת אֵלּוּ דָּרֵי מַעְלָה וְדָרֵי מַטָּה הֵם בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה, כִּי עִקַּר הַתּוֹרָה הוּא הַדַּעַת אֶת ה'. וְעִקַּר הַדַּעַת, דְּהַיְנוּ לָדַעַת אֶת ה' יִתְבָּרַךְ הוּא שְׁתֵּי בְּחִינוֹת הַנַּ"ל, דְּהַיְנוּ בְּחִינַת אַיֵּה וְכוּ' וּבְחִינַת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שֶׁזֶּהוּ כְּלַל יְדִיעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבֵיכוֹל, וְעַל-כֵּן הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא עִקַּר הַדַּעַת, הִיא כְּלוּלָה מִשְּׁתֵּי בְּחִינוֹת הַנַּ"ל. וְעַל-כֵּן מַתְחֶלֶת הַתּוֹרָה מִבְּרֵאשִׁית

וּמְסַיֵּמֶת לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל. 'בְּרֵאשִׁית' זֶה בְּחִינַת מַאֲמָר סָתוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת אַיִן, בְּחִינַת כֶּתֶר, כַּמְבאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן יב). וְזֶהוּ בְּחִינַת הַשָּׂגַת דְּרֵי מַעְלָה כַּנַּ"ל. 'לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל', זֶה בְּחִינַת מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כִּי עַל-יְדֵי הַיָּד הַחֲזָקָה, דְּהַיְנוּ הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה, נִתְגַּלָּה כִּי ה' שַׁלִּיט בָּאָרֶץ בְּחִינַת מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְזֶה בְּחִינַת לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְגַּלָּה אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּבְיָכוֹל, לְעֵינֵי כֻּלָּם, בְּחִינַת מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַשָּׂגַת דְּרֵי מַטָּה. נִמְצָא, שֶׁהַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִשְּׁתֵּי בְּחִינוֹת הַנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שֶׁהֵם בְּחִינַת יוֹם וְלַיְלָה, בְּחִינַת אַסְפַּקְלַרְיָא הַמְאִירָה וְאַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת דְּרֵי מַעְלָה וְדְרֵי מַטָּה כַּנַּ"ל, כִּי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב הִיא בְּחִינַת יָמִין, בְּחִינַת יוֹם, בְּחִינַת אַסְפַּקְלַרְיָא הַמְאִירָה, בְּחִינַת שָׁמַיִם. שֶׁזֶּה בְּחִינַת דְּרֵי מַעְלָה, בְּחִינַת אַיִן. וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה הִוא בְּחִינַת שְׂמֹאל, בְּחִינַת לַיְלָה, בְּחִינַת אַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה, בְּחִינַת דְּרֵי מַטָּה, בְּחִינַת אֶרֶץ, בְּחִינַת מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְעַל-כֵּן עַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אָסוּר לְקַבֵּל שָׂכָר, כִּי עִקַּר הַלִּמּוּד שֶׁל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה הִיא לְגַלּוֹת הַדַּעַת לָדַעַת כִּי מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וּכְשֶׁרוֹצֶה לְקַבֵּל שָׂכָר וְנוֹתֵן עֵינָיו בַּמָּמוֹן אֲזַי נוֹפֵל לִכְסִילוּת, כִּי עִקַּר הַכְּסִילוּת עַל-יְדֵי תַּאֲוַת מָמוֹן, כַּמְבאָר בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן סט) וַאֲזַי נִסְתַּלֵּק הַדַּעַת וְנִתְעַלֵּם הָאוֹר וְאֵינוֹ זוֹכֶה לָדַעַת כִּי מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, אֲבָל עַל תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב שֶׁהִיא בְּחִינַת הַשָּׂגַת דְּרֵי מַעְלָה, בְּחִינַת אַיִן מְקוֹם כְּבוֹדוֹ מָתָר לְקַבֵּל שָׂכָר, כִּי שָׁם בַּבְּחִינָה הָעֶלְיוֹנָה, בְּחִינַת אַיִן, אֵין לְהַקְלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא שׁוּם אֲחִיזָה וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַשָּׂגָה זוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא לְהִתְאַחֵז שָׁם כְּלָל:

כִּי אִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁיְּנִיקַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְחִיּוּתָם הוּא מִבְּחִינַת אַיִן שֶׁהוּא בְּחִינַת מַאֲמָר סָתוּם, הַיְנוּ מִגֹּדֶל הַהַסְתָּרָה וְהַהַעֲלָמָה מֵחֲמַת שֶׁבְּחִינָה זוֹ הִיא נֶעְלֶמֶת וְנִסְתֶּרֶת בְּתַכְלִית הַהֶעְלֵם, עַל-כֵּן מִשָּׁם חִיּוּתָם, אֲבָל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַשָּׂגָה זוֹ שֶׁל בְּחִינַת אַיִן שֶׁיּוֹדֵעַ מִבְּחִינַת הַסְתָּרָה זוֹ וְזוֹכֶה לְהַשִּׂיג הַשָּׂגָה זוֹ שֶׁל בְּחִינַת אַיִן שֶׁהוּא תַּכְלִית הַיְדִיעָה, אֲזַי הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְלִפּוֹת בְּטֵלִים בְּתַכְלִית הַבִּטּוּל, כִּי עִקַּר יְנִיקָתָם מֵהַהַעֲלָמָה וְהַהַסְתָּרָה שֶׁל בְּחִינָה זוֹ מֵחֲמַת שֶׁאֵין לָנוּ כֹּחַ לְהַשִּׂיג הַשָּׂגָה זוֹ, עַל-כֵּן הֵם יוֹנְקִים מִשָּׁם חַס וְשָׁלוֹם, וּמִתְגַּבְּרִים בִּכְפִירוֹת חַס וְשָׁלוֹם, עַל-יְדֵי הַהַסְתָּרָה וְהַהַעֲלָמָה שֶׁל בְּחִינָה זוֹ. וְעַל-כֵּן בְּזֶה הָעוֹלָם בְּחִינַת דְּרֵי מַטָּה צְרִיכִין לְהָאִיר בְּחִינַת מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ דַּיְקָא לְגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּחִינַת אַיִן אִי אֶפְשָׁר לְדְרֵי מַטָּה לְהַשִּׂיג וְאַדְרַבָּא, מִבְּחִינָה זוֹ הֵם יוֹנְקִים עַל-יְדֵי גֹּדֶל הַהַסְתָּרָה וּמַכְנִיסִים כְּפִירוֹת חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן עַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אָסוּר לְקַבֵּל שָׂכָר, כִּי בְּהַשָּׂכָר וְהַמָּמוֹן שֶׁמְּקַבְּלִים עַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה הֵם יְכוֹלִים לְהִתְאַחֵז חַס וְשָׁלוֹם, כִּי עִקַּר אֲחִיזָתָם בַּמָּמוֹן שֶׁשָּׁם אֲחִיזַת כָּל הָעֲבוֹדָה זָרָה וְהַכְּפִירוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן כג). וַאֲזַי עַל-יְדֵי-זֶה יְכוֹלִים לְהַעֲלִים הָאוֹר לְגַמְרֵי וְלֹא יִזְכֶּה לְדַעַת זֶה שֶׁל בְּחִינַת מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁהֵם מַעֲלִימִים הָאוֹר חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל עַל תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב שֶׁהִוא בְּחִינַת אַיִן מָתָר לְקַבֵּל שָׂכָר, כִּי שָׁם אֵין לָהֶם שׁוּם אֲחִיזָה, כִּי עִקַּר יְנִיקָתָם הִיא רַק מִבְּחִינָה זוֹ, מִבְּחִינַת אַיִן, הַיְנוּ בְּחִינַת הַהַעֲלָמָה וְהַהַסְתָּרָה שֶׁל בְּחִינָה זוֹ, אֲבָל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַשָּׂגָה זוֹ בַּקְּדֻשָּׁה בִּבְחִינַת תַּכְלִית הַיְדִיעָה אֲשֶׁר לֹא נֵדַע. וּמֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ הַהַסְתָּרָה עַל-כֵּן אֵין לָהֶם שׁוּם אֲחִיזָה עוֹד. וְעַל-כֵּן מָתָר לְקַבֵּל שָׂכָר עַל תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב שֶׁהוּא בְּחִינַת אַיִן, כִּי שָׁם אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְאַחֵז חַס וְשָׁלוֹם, וּלְהַעֲלִים הָאוֹר חַס וְשָׁלוֹם, מֵאַחַר שֶׁזּוֹכֶה לְהַשִּׂיג הַשָּׂגָה זוֹ שֶׁל בְּחִינַת אַיִן וְיוֹדֵעַ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי בְּחִינָה זוֹ דַּיְקָא. עַל-כֵּן אֵין לָהֶם שׁוּם יְנִיקָה עוֹד, כִּי יְנִיקָתָם רַק מֵהַהַסְתָּרָה כַּנַּ"ל, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַשִּׂיג הַסְתָּרָה זוֹ, דְּהַיְנוּ שֶׁמַּשִּׂיג בְּחִינַת אַיִן אֲזַי הֵם בְּטֵלִים וּמְבֻטָּלִים בְּתַכְלִית הַבִּטּוּל. וְעַל-כֵּן מָתָר לְקַבֵּל שָׂכָר עַל הַשָּׂגָה זוֹ שֶׁל בְּחִינַת אַיִן שֶׁהוּא בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כִּי שָׁם אֵין לָהֶם שׁוּם אֲחִיזָה כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל שֶׁמָּתָר לְקַבֵּל שָׂכָר עַל תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כִּי הוּא שְׂכַר פְּסוּק טְעָמִים, 'שְׂכַר פְּסוּק טְעָמִים' דַּיְקָא, כִּי טְעָמִים הֵם אוֹר עֶלְיוֹן מְאֹד מְאֹד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת אַיִן כַּמּוּבָא בַּכְּתָבִים. וְעַל-כֵּן מָתָר לְקַבֵּל שָׂכָר, כִּי שָׁם אֵין לָהֶם שׁוּם אֲחִיזָה כַּנַּ"ל, כִּי חִיּוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא הוּא רַק מֵהַהַסְתָּרָה וְהַהַעֲלָמָה שֶׁל בְּחִינַת אַיִן כַּנַּ"ל. אֲבָל מִי שֶׁמַּשִּׂיג הַשָּׂגָה זוֹ שֶׁזֶּה בְּחִינַת פְּסוּק טְעָמִים כַּנַּ"ל. אֲזַי אֵין לָהֶם שׁוּם חִיּוּת כְּלָל וּמִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי. וְעַל-כֵּן אֲפִלּוּ כְּשֶׁמְּקַבְּלִים שָׂכָר עַל זֶה הַלִּמּוּד אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְאַחֵז בָּזֶה חַס וְשָׁלוֹם, כִּי שָׁם בְּהַשָּׂגָה זוֹ אֵין לָהֶם שׁוּם כֹּחַ לְהִתְאַחֵז חַס וְשָׁלוֹם, אַדְרַבָּא, עַל-יְדֵי הַשָּׂגָה זוֹ שֶׁל בְּחִינַת אַיִן בְּחִינַת טְעָמִים הֵם מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי כַּנַּ"ל וְהֶבֵן הֵיטֵב, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר דְּבָרִים אֵלּוּ בִּכְתָב. בָּרוּךְ ה לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן:

אָסוּר לְלַמֵּד בְּשָׂכָר, שֶׁנֶּאֱמַר, וְאֹתִי צִוָּה ה' וְכוּ'. מָה אֲנִי בְּחִנָּם, אַף אַתָּה בְּחִנָּם. וְעַל תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב מָתָר לְקַבֵּל שָׂכָר בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְטַל, אֲבָל עַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אָסוּר לְטַל בְּכָל מָקוֹם. עַיֵּן בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הָעִנְיָן שֶׁיֵּשׁ חִלּוּק בֵּין תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה לְעִנְיַן קַבָּלַת שָׂכָר: